

2025-10-24

Svenska Fåravelsförbundets förslag på utvecklade och mera attraktiva djurvälståndersättningar för svenska fårbesättningar

Svenska Fåravelsförbundet, nedan benämnt SF, är en intresse- och näringslivsorganisation för Sveriges fårföretagare. Föreningen har 24 länsföreningar och har idag ca 2 500 medlemmar. Ett stort antal av landets får finns i företag som drivs av medlemmar i Svenska Fåravelsförbundet.

Inledning

SF anser att djurvälståndersättningen för får, är en viktig ersättning som skulle kunna göra ännu större nytta för flera besättningar, än vad som idag är fallet. Vi har fått signaler om att ansökningarna minskar, vilket är bekymrande. Det kan delvis vara en följd av en totalt sett minskad svensk lammproduktion. Under 2024 sjönk självförsörjningsgraden av svenskt lammkött till 25 %, en historiskt låg siffra från ett redan lågt utgångsläge. Minskningen av svensk lammproduktion, kan troligen inte helt förklara den låga andelen ansökningar till djurvälståndersättningen. Det kan också vara en signal på att ersättningen inte är tillräckligt attraktiv att söka. Vi vet att våra djurhållare dagligen kämpar med tung administration, och det finns en uppgivenhet över krångliga och ibland också onödiga, regler och krav. Även om antalet får och fårbesättningar har minskat stadigt sedan 2017, så finns utrymme för en avsevärt högre andel sökande av djurvälståndersättningen, än vad som är fallet idag. Djurvälståndersättningen för får har funnits i ca 10 år, och vi har som rikstäckande branschorganisation ett antal förslag på hur den skulle kunna förändras och utformas framåt, för att vara mera attraktiv för svenska fårbesättningar och svensk lammproduktion.

SF har under en tid lämnat synpunkter i ett antal olika forum, gällande vidareutveckling av djurvälståndersättning för får. I samtal med Jordbruksverkets policyansvariga för ersättningarna, så har vi under hösten 2025 fått erbjudande att lämna inspel inför kommande programperiod inom CAP, specifikt om djurvälståndersättningen för får. Detta dokument är en komplettering till de remissyttranden och övriga inspel som vi under hösten 2025 har gjort och kommer att göra från SF, gällande CAP efter 2027. Vi vill också poängtera att detta inte är någon slutlig prioritering av framtida utveckling av djurvälståndersättningarna, från SFs sida. Vårt inspel utgör ett antal exempel på möjlig utveckling framåt, vi kommer sannolikt att inkomma med flera möjliga åtgärder/exempel. Dessa vill vi gärna diskutera vidare med er på Jordbruksverket. Se detta som ett antal förslag för att komma till diskussion om hur en framtida djurvälståndersättning skulle kunna se ut.

Förslag till en mera attraktiv djurvälståndersättning

SF som organisation, är mycket intresserad av att bidra till att vidareutveckla, korrigera och på bästa sätt förädla den ersättning som idag finns. Vår bedömning är att EU prioriterar

djurvälfärd högt i nuläget och att insatser för djurvälfärd bör gå att prioritera, även med de signaler om minskad CAP-budget som just nu diskuteras.

Vi ser tre delar som särskilt viktiga i ett framtida förändringsarbete:

- Höjd ersättning per timme för lantbrukarens egna åtgärder, som leder till en rimlig ersättning per åtgärd/paket
- Minskad administration
- Utformning i form av en paketlösning/moduler som möjliggör val för den enskilda djurhållaren

Åtgärder i "paketform"

Ett viktigt önskemål har i våra diskussioner inom SF framkommit, och det är att om djurvälfärdsersättningarna ska kunna utvecklas, så behöver vi se någon form av paketlösning med valbara åtgärder. Här är det viktigt med en diskussion med branschen för att få paketen attraktiva och möjliga. Om vi förstått korrekt så arbetar både Finland och Irland i dagsläget med någon form av valbara lösningar för djurvälfärdsersättningen, så att man kan välja det som bäst passar den enskilda besättningen.

Ersättning för åtgärder inom svensk lag och praxis

I samband med en tidigare diskussion om ett förslag till gräspaket för betande djur (inom LRFs arbete), så var SFs styrelse tveksamma till en ersättning för djur på bete, pga att vi bedömde att en sån lösning skulle skapa för mycket administration, dvs att dokumentera betesgång. Bete är i dagsläget inte lagkrav för fåren men däremot praxis och den absoluta merparten av djuren vistas på bete under en väldigt stor del av året. Att dokumentera betesgång för en stor mängd djur, ansåg vi då vara förenat med en oöverstiglig administration. I samband med öppningen för ersättning för mjölkornas betesgång, vill vi ändå lyfta frågan igen. Vi har förstått att det inför kommande CAP-period, diskuteras att skapa möjligheter för ersättning även inom nationell lagstiftning och praxis. SFs styrelse vill därför öppna för en möjlighet för ersättning för betesdrift framåt, givet att en rimlig lösning för dokumentation och ersättningsnivå, är möjlig. Denna del är också ett exempel på något som skulle behöva vara valbart att söka.

Förslag på nya åtgärder i djurvälfärdsersättningen för får

Vi vill betona att det vore positivt att i framtiden kunna få ersättningar för åtgärder som finns inom nationell lagstiftning och praxis. Nuläget att endast få ersätta sådant som går över nationell lag, var något som ifrågasattes redan vid den första utformningen av vår djurvälfärdsersättning. Vår bedömning är att vi med de omfattande djurskyddskrav som redan föreligger inom nationell lag, skulle få ännu flera att söka om ersättningen skulle medge ersättning för tex även den första klippningen, med en hygienklippning som möjlighet vid tillfälle två. Här vill vi också passa på att lyfta, att gällande klippning och möjligheten att använda hygienklippning som åtgärd så landade en felaktig formulering i föreskriften när ersättningen infördes första gången. Vi behöver korrigera den felaktiga utformningen gällande möjligheten att hygienklippa. För ytterligare detaljer se även vårt remissyttrande

om förändringar i Jordbruksverkets föreskrift om miljöersättningar, som skickades in under september 2025.

Nedan listas ett antal åtgärder som vi ser som möjliga för att utforma mera attraktiva djurvälferdsersättningar för får. Notera särskilt att dessa åtgärder inte blir attraktiva om de samlas i fasta paket/moduler, utan måste vara valbara för djurhållaren.

- Vi har ett önskemål om att ha någon form av produktionskoppling i utformningen av kommande djurvälferdsersättning. I dagens ersättning finns t ex åtgärder som man också borde kunna få ersättning för att utföra på lammen, för att det är där effekten blir extra tydlig i form av ökad djurvälferd.
- Klövkontroll med klippning av klövar vid behov
- Användning av semin
- Bedömning av djur som sätts in i avel (mönstring eller bedömning, beroende på ras olika begrepp)
- Dräktighetsscanning
- Olika rådgivningspaket eller deltagande i tex MV-programmet och Klövkontrollen kan vara exempel på möjliga nya valbara åtgärder för ersättning
- Ersättning för anslutning till ViLA är också intressant att diskutera framåt. Dock endast givet att ersättning kan ges för både kostnaden för att vara ansluten och kostnaden det blir för djurhållaren att utföra de åtgärder och den djurhälsoplan som man sätter upp tillsammans med ansvarig veterinär
- Vaccinering
- Att välja om man vill följa upp djuren via hull eller vikt, är ytterligare ett exempel på valbarhet som sannolikt skulle vara attraktivt. Flera exempel finns.

För att förklara hur det kan se ut med ett upplägg med olika moduler, se exempel nedan:

Del 1: Obligatorisk

T ex klippning 1 gång per år (ingår i svensk lagstiftning)

Del 2: Valbart A

- Förebyggande djurhälsoarbete
- Kontrollprogram förebygg (ex MV)
- Foderkoll
- Hygienklippning eller helklippning 2

Valbart B

- Hull i gruppen
- Träckprov/parasitkontroll
- Klövklippning

Tex: Del 1 (obligatorisk) + 1 vald åtgärd ur A och 2 valda åtgärder ur B, som tillsammans ger ersättning med x kr. Djurhållaren väljer själv mellan olika alternativ där flera åtgärder resulterar i en högre ersättning.

Sammanfattning

Paketlösningar eller moduler samt olika valbara enskilda åtgärder är en viktig del för att fårnäringsens ersättning för ökad djurvälstånd, skulle bli mera attraktiv att söka. En ökad ersättning per åtgärd och lägre administration är avgörande för att få ersättningen mera attraktiv. Vi vill slutligen återigen betona att en löpande kontakt med oss i SF är viktig i det kommande arbetet med djurvälstånd ersättningen, och vi ser fram emot att få bidra.

Styrelsen för Svenska Fåravelsförbundet
//genom Anna Kristoffersson, ordförande